ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 247
Ημερομ. Κατάθεσης: 30/10/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ

ΑΝΑΦΟΡΑ

Αθήνα, 23/10/2026

Της: Ασημακοπούλου Σοφίας – Χάιδως, Βουλευτού Β' Πειραιά

ΠΡΟΣ: Την κ. Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
Την κ. Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
Τον κ. Υπουργό Υγείας
Τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΘΕΜΑ: «Αίτημα του σωματείου που δρα υπέρ των ατόμων με αυτισμό με επωνυμία ''ΚΡΑΥΓΗ ΑμεΑ'' να ληφθούν πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες για την στήριξη, την θεσμική προώθηση και την εμπέδωση στις δομές υποστήριξης ατόμων με αυτισμό της διεθνώς αναγνωρισμένης επιστημονικής μεθόδου προσέγγισης και θετικής παρέμβασης στα αυτιστικά άτομα ''Α.Β.Α''»

Κυρίες και Κύριοι Υπουργοί,

Το σωματείο με την επωνυμία «ΚΡΑΥΓΗ ΑΜΕΑ» που δρα υπέρ των ατόμων με αυτισμό σε υπόμνημα το οποίο μας κοινοποίησε και το οποίο επισυνάπτουμε στην παρούσα, ανέλυσε τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της επιστημονικής παιδαγωγικής μεθόδου προσέγγισης και θετικής παρέμβασης στα αυτιστικά άτομα ''ΑΒΑ'', που μεταφράζεται από την αγγλική γλώσσα, ως: ''Εφαρμοσμένη Ανάλυση Συμπεριφοράς''. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται προκειμένου να αναπτυχθεί η επικοινωνία του αυτιστικού ατόμου με τον κοινωνικό του περίγυρο, να βελτιωθούν, τόσο οι κοινωνικές του δεξιότητες, όσο και οι αντίστοιχες της αυτοεξυπηρέτησης, της μάθησης και της λειτουργικής συμμετοχής στο σχολικό περιβάλλον και στην οικογένεια. Τα καταγραμμένα, δε, αποτελέσματα από τη χρήση της θεωρούνται διεθνώς θετικά και ωφέλιμα στην διαδικασία της θετικής παρέμβασης στα παιδιά με αυτισμό, ενώ, το ανωτέρω υπόμνημα παρέχει και εκτενή βιβλιογραφία, όπου μπορούν να αξιολογηθούν και να επιβεβαιωθούν οι ισχυρισμοί του. Για τους παραπάνω λόγους, οι εκπρόσωποι του σωματείου «ΚΡΑΥΓΗ ΑΜΕΑ» μας ζήτησαν να διαμεσολαβήσουμε ενώπιόν σας για λογαριασμό τους, μεταφέροντας προς το μέρος σας τα αιτήματα του σωματείου για:

1. Την λήψη των απαραίτητων πολιτικών και νομοθετικών πρωτοβουλιών από μέρους σας, προκειμένου για την θεσμική αναγνώριση της ‘’Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς’’ (ΑΒΑ), ως επιστημονικού πεδίου και πλαισίου παροχής υπηρεσιών, με σαφή προσδιορισμό του αντικειμένου και των πεδίων εφαρμογής της.

2. Την θέσπιση σαφούς πλαισίου για τους επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες ‘’Α.Β.Α.’’, με καθορισμό των απαιτουμενων ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων, της εκπαίδευσης, της εποπτείας και των αρμοδιοτήτων τους.

3. Την δημιουργία ξεχωριστών Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ) για όσους παρέχουν τις υπηρεσίες ‘’Α.Β.Α.’’ (Θεραπευτές ΑΒΑ, Βοηθοί Αναλυτών, Αναλυτές Συμπεριφοράς).

4. Την θέσπιση μηχανισμού διασφάλισης της ποιότητας των ως άνω παρεχόμενων υπηρεσιών, μέσω επιστημονικά τεκμηριωμένων πρακτικών, εξατομικευμένων προγραμμάτων, συστηματικής συλλογής δεδομένων και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων προς τα άτομα με αυτισμό.

5. Την σαφή ένταξη και αναγνώριση των υπηρεσιών ‘’Α.Β.Α’’ στο πλαίσιο των παρεμβάσεων για τον αυτισμό, ώστε οι οικογένειες που μεγαλώνουν παιδί με αυτισμό να έχουν πρόσβαση στις σχετικές υπηρεσίες με συγκεκριμένα και διαφανή ποιοτικά κριτήρια.

6. Την επανεξέταση του πλαισίου αποζημίωσης των υπηρεσιών ‘’Α.Β.Α’’ μέσω της συνταγογράφησης, ώστε η πρόσβαση σε επιστημονικά τεκμηριωμένες παρεμβάσεις να μην εξαρτάται αποκλειστικά από την οικονομική δυνατότητα της οικογένειας που μεγαλώνει άτομο με αυτισμό.

7. Την ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας σε ακαδημαϊκό επίπεδο, με σαφή καθορισμό του ρολού των αναλυτών συμπεριφοράς και της συνεργασίας τους με εκπαιδευτικούς, φυχολόγους, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, ιατρούς και άλλους επαγγελματίες, που συμμετέχουν στην υποστήριξη του αυτιστικού ατόμου.

8. Την δημιουργία ενός πλαισίου προστασίας των αυτιστικών ατόμων και των οικογενειών τους, ώστε οι υπηρεσίες ‘’Α.Β.Α.’’ να παρέχονται από κατάλληλα εκπαιδευμένους και άρτια

εποπτευόμενους επαγγελματίες, με σεβασμό στα δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια, στην αυτονομία και στις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε αυτιστικού ατόμου.

9. Τη δημιουργία θεσμοθετημένου πλαισίου εκπαίδευσης και συνεχιζόμενης επιμόρφωσης όλων των ειδικοτήτων που εργάζονται στα Ειδικά Σχολεία στις βασικές αρχές και πρακτικές της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς (Α.Β.Α), με στόχο την ενιαία και επιστημονικά τεκμηριωμένη υποστήριξη των ΑμεΑ μαθητών.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω και αφού λάβετε υπόψη τα αναφερόμενα στο συνημμένο υπόμνημα, σας παρακαλώ, να τα εξετάσετε και να αποφανθείτε σχετικά

Η Αναφέρουσα Βουλευτής

Ασημακοπούλου Σοφία – Χάιδω

Επισυνάπτεται: Το παραπάνω αναφερόμενο υπόμνημα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ – ΑΒΑ Σεπτέμβρης 2026

Τι είναι η Εφαρμοσμένη Ανάλυση Συμπεριφοράς (ΑΒΑ)

Η **Εφαρμοσμένη Ανάλυση Συμπεριφοράς (Applied Behavior Analysis – ABA)** είναι επιστημονικός κλάδος που εφαρμόζει τις αρχές της επιστήμης της συμπεριφοράς με σκοπό την κατανόηση και τη συστηματική βελτίωση συμπεριφορών που έχουν **ουσιαστική σημασία** για την καθημερινή ζωή του ατόμου **(socially significant behaviors)**. Η ABA βασίζεται στη συστηματική αξιολόγηση, στη διαμόρφωση εξατομικευμένων στόχων, στη συλλογή και ανάλυση δεδομένων και στη συνεχή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της παρέμβασης.

Η ABA δεν αποτελεί μία συγκεκριμένη «μέθοδο» ή ένα ενιαίο θεραπευτικό πρωτόκολλο. Αποτελεί ένα **επιστημονικό πλαίσιο** μέσα στο οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές τεχνικές διδασκαλίας και παρέμβασης, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου.

Οι παρεμβάσεις μπορούν να στοχεύουν, μεταξύ άλλων, στην **ανάπτυξη** της επικοινωνίας, της γλώσσας, των κοινωνικών δεξιοτήτων, των δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης και καθημερινής ζωής, της μάθησης και της λειτουργικής συμμετοχής στο σχολείο, στην οικογένεια και στην κοινότητα. Παράλληλα, η ABA μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση και αντιμετώπιση **συμπεριφορών** που περιορίζουν την εκπαίδευση, την επικοινωνία, την αυτονομία ή την ασφάλεια του ατόμου.

Κεντρικό στοιχείο της ABA είναι η **εξατομίκευση**: οι στόχοι δεν καθορίζονται αποκλειστικά από τη διάγνωση, αλλά από τις πραγματικές ανάγκες, τις δεξιότητες, τις προτεραιότητες και το περιβάλλον ζωής του κάθε ατόμου.

Στο πεδίο της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς υπάρχουν **διακριτά επίπεδα εκπαίδευσης, επαγγελματικού ρόλου και εποπτείας.** Σε διεθνές επίπεδο, η επαγγελματική πιστοποίηση παρέχεται από εξειδικευμένους φορείς πιστοποίησης, όπως τα **Behavior Analyst Certification Board (BACB)**, **Qualified Applied Behavior Analysis Credentialing Board (QABA)**, **(International Behavior Analysis**

Organization) IBAO μέσω καθορισμένων εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προϋποθέσεων.Η διαφοροποίηση των επιπέδων εκπαίδευσης και εποπτείας αποσκοπεί στη **διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών** και στην προστασία των ατόμων που λαμβάνουν παρεμβάσεις

ABA και Αυτισμός

Η Εφαρμοσμένη Ανάλυση Συμπεριφοράς έχει χρησιμοποιηθεί εκτεταμένα στην υποστήριξη παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), **ιδιαίτερα μέσα από πρώιμες και εντατικές συμπεριφορικές παρεμβάσεις.** Οι παρεμβάσεις που βασίζονται στις αρχές της ABA μπορούν να στοχεύουν στην ανάπτυξη της επικοινωνίας, της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, των δεξιοτήτων καθημερινής ζωής, της προσαρμοστικής συμπεριφοράς, της μάθησης και της αυτονομίας.

Η αποτελεσματικότητα των ABA-based παρεμβάσεων έχει εξεταστεί σε πολυάριθμες συστηματικές ανασκοπήσεις και μετα-αναλύσεις. Ενδεικτικά, μετα-ανάλυση ατομικών δεδομένων από 10 μελέτες και 491 παιδιά έδειξε ότι, σε σύγκριση με τη συνήθη ή εκλεκτική θεραπευτική αντιμετώπιση, **οι πρώιμες εντατικές παρεμβάσεις** βασισμένες στην ABA συνδέθηκαν, μετά από δύο έτη, με μέση βελτίωση περίπου 7 μονάδων στην προσαρμοστική συμπεριφορά και περίπου 14 μονάδων στη γνωστική επίδοση (IQ) (Rodgers et al., 2020).

Πιο πρόσφατη μετα-ανάλυση του 2025, η οποία συμπεριέλαβε 25 μελέτες, βρήκε **στατιστικά σημαντικές βελτιώσεις** σε τομείς όπως η προσαρμοστική συμπεριφορά, οι δεξιότητες καθημερινής ζωής, η γλώσσα και η κοινή προσοχή (Han et al., 2025).

Παράλληλα, νέα μετα-ανάλυση ατομικών δεδομένων που δημοσιεύθηκε το 2026 και εξέτασε 17 μελέτες πρώιμης εντατικής συμπεριφορικής παρέμβασης σε παιδιά ηλικίας 2–6 ετών ανέφερε **σημαντικές επιδράσεις στην προσαρμοστική συμπεριφορά, τη γνωστική λειτουργία και τη σοβαρότητα των συμπτωμάτων** του αυτισμού (Eldevik et al., 2026).

Επομένως, η επιστημονική βιβλιογραφία υποστηρίζει ότι παρεμβάσεις βασισμένες στις αρχές της ABA μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη λειτουργικών και

αναπτυξιακών δεξιοτήτων ατόμων με αυτισμό, ιδίως όταν είναι **εξατομικευμένες, συστηματικές και αξιολογούνται με αντικειμενικά δεδομένα.** Ταυτόχρονα, η σύγχρονη επιστημονική βιβλιογραφία αναγνωρίζει την ανάγκη για περαιτέρω υψηλής ποιότητας έρευνα, μεγαλύτερες μελέτες και μακροχρόνια παρακολούθηση των αποτελεσμάτων.

Στα παιδιά με αυτισμό, η παρέμβαση μπορεί να στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και γλώσσας, κοινωνικής αλληλεπίδρασης, παιχνιδιού, αυτονομίας, μάθησης και καθημερινής λειτουργικότητας. Σε μεγαλύτερες ηλικίες μπορεί να επικεντρώνεται σε δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματικότερη λειτουργία στο σπίτι, στο σχολείο, στην κοινότητα και αργότερα στην επαγγελματική ζωή.

Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι **η ΑΒΑ δεν «θεραπεύει» τον αυτισμό, ούτε αποσκοπεί στην αλλαγή της νευροαναπτυξιακής ταυτότητας του ατόμου.** Ο σκοπός μιας σύγχρονης εξατομικευμένης παρέμβασης είναι **η ανάπτυξη λειτουργικών δεξιοτήτων,** η ενίσχυση της επικοινωνίας και της αυτονομίας και η βελτίωση της συμμετοχής και της ποιότητας ζωής του ατόμου.

Η ΑΒΑ στην Ελλάδα

Η ελληνική πολιτεία έχει ήδη αναγνωρίσει την ΑΒΑ ως μία από τις συμπεριφορικές παρεμβάσεις που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των διαταραχών του φάσματος του αυτισμού. Σε σχετική ενημέρωση του Υπουργείου Υγείας αναφέρεται ότι η ΑΒΑ περιλαμβάνεται στις προτεινόμενες θεραπευτικές μεθόδους για τις διαταραχές του αυτιστικού φάσματος (Αρ. πρωτ.:Γ3δ/Δ/ΦΑΥ9/2017/Γ.Π.οικ.25481)

Στην Ελλάδα παρέχονται υπηρεσίες και προγράμματα που βασίζονται στις αρχές της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς, ιδιαίτερα στον χώρο της ειδικής αγωγής και της υποστήριξης ατόμων με αυτισμό.

Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη για **σαφέστερη θεσμική οριοθέτηση** της συγκεκριμένης επιστημονικής πρακτικής, των επαγγελματικών ρόλων και των απαιτούμενων προσόντων όσων σχεδιάζουν, εποπτεύουν και υλοποιούν προγράμματα ΑΒΑ.

Το υφιστάμενο σύστημα ειδικών θεραπειών του ΕΟΠΥΥ διαθέτει διαδικασίες για την αποζημίωση «θεραπειών συμπεριφοράς», ωστόσο αυτό δεν είναι αρκετό για να καλυφθούν οι ανάγκες που υπάρχουν.

Επομένως, το ζήτημα που τίθεται δεν είναι απλώς η ύπαρξη υπηρεσιών ΑΒΑ στην Ελλάδα, αλλά η ανάγκη για ένα **σαφές, ποιοτικό και επιστημονικά τεκμηριωμένο πλαίσιο παροχής τους**, με καθορισμένα κριτήρια εκπαίδευσης, εποπτείας, δεοντολογίας και αξιολόγησης.

Ζητούμε:

1. **Τη θεσμική αναγνώριση της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς (ΑΒΑ)** ως επιστημονικού πεδίου και πλαισίου παροχής υπηρεσιών, με σαφή προσδιορισμό του αντικειμένου και των πεδίων εφαρμογής της.
2. **Τη θέσπιση σαφούς πλαισίου για τους επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες ΑΒΑ**, με καθορισμό των απαιτούμενων ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων, της εκπαίδευσης, της εποπτείας και των αρμοδιοτήτων τους.
3. Τη δημιουργία **ξεχωριστών κωδικών αριθμών δραστηριότητας** (ΚΑΔ) για όσους παρέχουν τις υπηρεσίες ΑΒΑ (Θεραπευτές ΑΒΑ, Βοηθοί Αναλυτών, Αναλυτές Συμπεριφοράς).
4. **Τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών**, μέσω επιστημονικά τεκμηριωμένων πρακτικών, εξατομικευμένων προγραμμάτων, συστηματικής συλλογής δεδομένων και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων.

5. **Τη σαφή ένταξη και αναγνώριση των υπηρεσιών ΑΒΑ στο πλαίσιο των παρεμβάσεων για τον αυτισμό**, ώστε οι οικογένειες να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες με συγκεκριμένα και διαφανή ποιοτικά κριτήρια.
6. **Την επανεξέταση του πλαισίου αποζημίωσης των υπηρεσιών**, ώστε η πρόσβαση σε επιστημονικά τεκμηριωμένες παρεμβάσεις να μην εξαρτάται αποκλειστικά από την οικονομική δυνατότητα της οικογένειας.
7. **Την ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας**, με σαφή καθορισμό του ρόλου των αναλυτών συμπεριφοράς και της συνεργασίας τους με εκπαιδευτικούς, ψυχολόγους, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, ιατρούς και άλλους επαγγελματίες που συμμετέχουν στην υποστήριξη του ατόμου.
8. **Τη δημιουργία ενός πλαισίου προστασίας των ατόμων και των οικογενειών**, ώστε οι υπηρεσίες ΑΒΑ να παρέχονται από κατάλληλα εκπαιδευμένους και εποπτευόμενους επαγγελματίες, με σεβασμό στα δικαιώματα, την αξιοπρέπεια, την αυτονομία και τις εξατομικευμένες ανάγκες κάθε ατόμου.
9. Τη δημιουργία θεσμοθετημένου πλαισίου εκπαίδευσης και συνεχιζόμενης **επιμόρφωσης** όλων των ειδικοτήτων που εργάζονται στα **Ειδικά Σχολεία** στις βασικές αρχές και πρακτικές της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς (ABA), με στόχο την ενιαία και επιστημονικά τεκμηριωμένη υποστήριξη των μαθητών.

Βιβλιογραφία

1. **Baer, D. M., Wolf, M. M., & Risley, T. R.** (1968). Some current dimensions of applied behavior analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis*, *1*(1), 91–97.
2. **Behavior Analyst Certification Board (BACB).** (2026). *BCBA Handbook*. Behavior Analyst Certification Board.

3. **Behavior Analyst Certification Board (BACB).** (2026). *Registered Behavior Technician (RBT) Handbook*. Behavior Analyst Certification Board.
4. **Behavior Analyst Certification Board (BACB).** (2026). *RBT Certification and Requirements*. Behavior Analyst Certification Board.
5. **Behavior Analyst Certification Board (BACB).** (2026). *Supervision and Training*. Behavior Analyst Certification Board.
6. **Eldevik, S., Strømgren, B., Eikeseth, S., Fields, A., Goetz, C. M., & Titlestad, K. B.** (2026). Clinically significant outcomes of early intensive behavioral intervention for children with autism spectrum disorders: An individual participant data meta-analysis. *Autism Research, 19*(1), e70169.
7. **International Behavior Analysis Organization (IBAO).** (2026). *International Behavior Analyst (IBA®) Handbook: Certification Requirements and Supervision Standards*. IBAO.
8. **International Behavior Analysis Organization (IBAO).** (2026). *International Behavior Therapist (IBT®)*. IBAO.
9. **International Behavior Analysis Organization (IBAO).** (2026). *Certifications and Professional Standards*. IBAO.
10. **Qualified Applied Behavior Analysis Credentialing Board (QABA).** (2026). *About QABA: Credentialing Programs and Standards*. QABA.
11. **Qualified Applied Behavior Analysis Credentialing Board (QABA).** (2026). *QBA® Certification: Requirements and Procedures*. QABA.
12. **Rodgers, M., Simmonds, M., Marshall, D., Hodgson, R., Stewart, L. A., Rai, D., Wright, K., Ben-Itzchak, E., Eikeseth, S., Eldevik, S., Kovshoff, H., Magiati, I., Osborne, L. A., Reed, P., Vivanti, G., Zachor, D., & Le Couteur, A.** (2021). Intensive behavioural interventions based on applied behaviour analysis for young children with autism: An international collaborative individual participant data meta-analysis. *Autism, 25*(4), 1137–1153.